

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR.)
Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: SOÓTHY GYULA.
LAPTALAJDONOS
AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre ———— 8 kor
Félévre ———— 4 „
Negyedévre ———— 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Pár perere álljunk meg...

Brassó, 1913. II. 24.

A közelmúltban a napilapok telve voltak ama tömeges hitelhagyásokról, melyeknek központja Nagyszeben volt. Nem újdonság ez oly helyeken, ahol a mi német katolikusainknak szászok közt beékelve élniük kell. Sporadikusan látjuk és tapasztaljuk ezt, érezzük a hitelhagyások színterét mi is, kik Nagyszebentől távol esünk. A felőgás hitről, öntudatról, kath. önértéről a németektől lakott erdélyi városokban és községekben egyforma. Ha klasszifikálni lehetne, alig jutna ki egy gyenge elégséges. Így volt ez gyermekkoromban, s így van ez most is, holott azóta már lezajlott egy pár évtized és a látszat, a munka, a fellendült vallásos érzés, mely különösen az utóbbi évtizedben mutatkozik, másra engedne következtetni, de csak következtetni, mert a való éb és ellenkezőt mutatja. Hát hol itt a baj, mi az oka annak, hogy a szászok lakta vidéken élő német katolikusok, mint N.-Szebenben is, oly könnyedén hitelhagyottakká lesznek?

Nem tudom melyik évben, de írtam még erről a témáról? Akkoriban kifejtetem, mint és hogyan vándoroltak be kath.

németjeink, hogyan telepdtek le, mert jól jegyezzük meg azt, hogy német katolikusaink bevándorlottak mind. Ugyhiszem, így kerültek Erdélybe német nyelvű paptestvéreink szülei is. Azt is elmondtam, hogy mily áldozat árán nyertek iparendélyt stb. a szászok között. Az engedély már akkor is áldozattal járt. Így van ez ma is. Miután pedig már régi elv az, hogy az erősebb ág a gyengébbet húzza, nem csoda, ha a gyengébb — anyagilag szegényebb stb. német katolikus az áldozathozó, együgyű bárány. Így volt ez, így van ma, s így lesz ez, amíg még német katolikus lesz Erdélyben. Igaz, hogy az eredeti bevándorolt német katolikus családok között kevés már a tiszta katolikus, és több a hitelhagyottak száma, ma-holnap nem is lesz ezekből már. De tekintve azt, hogy nap-nap után még foly a csendes német katolikus bevándorlás, a bevándorlottak pedig áldozathozatalra kényszerülve vannak, egyhamar nem záródik le a hitelhagyás, sőt tartani fog addig, amíg a szászoknak „lélekszámra” szükség van, erre pedig mindig szükség lesz.

De nem feszegetem ezt, hanem felelek a feltett kérdésekre.

A szebeni és ehhez hasonló városokban folyó hitelhagyás indító oka: a hitgyen-

geség, tudatlanság, megélhetés és biztos pozíció.

Bevándoroltak lévén, öröklött és nyelvükhöz szívósan ragaszkodó németek gyermekeiket rendszeren szász iskolába küldik. Amíg elemi iskoláinkban, (értem a német városok iskoláit) németül is tanítottak úgy, ahogy, még ideküldték, újabbban nem, de a középiskolákat már kizárólag szászoknál végeztették. Az iskolának megválasztása és ebbe való küldése az első lépés a hitgyengeségre és tudatlanságra, vagy a hitnek nem ismerésére. A szász gimnázium vagy reáliskolának végzése elegendő a hitelhagyás előkészítésére. A tendenciózus tanítás, nevelés stb. mellett a mi hitoktatásunk semmi. Elenyészik minden és marad a protestáns szellem, jellem, szokás stb. Az utóbbi három aztán elvégzi a többit. Jön a házasság, aztán az új protestáns rokonság és a kath. íél? Az apoztatál. Apoztatál vagy mindjárt a házasságkötésnél, vagy várja a pillanatot, amint ez Szebenben történt, és otthagya azt a hitet, melyet sohasem ismert meg úgy, ahogy kellett volna azt megismernie. Sok esetben ezt se várja be, hanem letéve az érettségit, rögtön hitelhagyott lesz. Sokszor nem is kell érettségi, elég 4 osztály, untig elég ez a négy év,

TÁRCA.

Das Himmelsbrot. Walter Dwight S. J. Amerikai keresztény testvéreink vallási életéről ritkán hallunk valami nevezetesebb dolgot. Hogy minő könyveket olvasnak odaát, azíránt már egyáltalában nem érdeklődünk. Pedig a vallásos élet — a sok rossz között is — szépen fejlődik és a gyakori szentáldozásnak ott is vannak buzgó apostolai, kik szóval és írásban oktatják a híveket a nagy kincs megbecsülésére. Jelen munka is amerikai szerző műve és Amerikában is fordították németre, mindazonáltal Európában is figyelmet érdemel. Figyelmet érdemel a kiváló dogmatikus tudással megírt és mégis a nép által is érthető stílusban előadott tartalom miatt, melyben bőségesen találunk gyújtó, lelkesítő gondolatokat. A szerző mélyes híte és lángoló buzgalma kiérzik az egész könyv minden sorából. Kívánatos, hogy magyar nyelven is minél több ilyenmű munka lásson napvilágot. Oltár-egyesületek, kongregációk vezetőinek

nyugodt lélekkel ajánljuk ezt a kedves munkát.

Kleines Laienmessbuch. Nagy örömmel vettem észre 1912. március 25-én Nagyszebenben, hogy a szentmisét végighallgató egyik igen előkelő úr szintén missalett tart kezében és állandóan kíséri a miséző papot. Már akkor jutott eszembe, hogy jó volna a népnek is kezébe adni a miselét, latin-magyar szöveggel, hogy az egyház szép imádságait a nép is végezhesse. Lapunk olvasói, különösen azok a plebánus urak, kiknek német híveik vannak, bizonyára örömmel veszik a hírt, hogy a Kleines Laienmessbuch nagyon izléses kötésben, csinos kis alakban a Herder cégnél kapható. A könyv végén német miseimádságok is találhatóak.

Des Lebens Flut. III. és IV. kötet. Apróbb elbeszélések gyűjteménye. Iskolai könyvtárak részére nagyon ajánlatos könyvecskék. Az elbeszélések ügyes, gyakorlati apologetikus színezettel bírnak, anélkül, hogy a tendencia kirívó lenne vagy esetleg bárkit is sértnének. Az élet-

nek mindenféle változataiban talál a szerző valami kedves vigasztalót, miáltal segít másoknak az életet több örömmel átélni. A szerző, Konrad Kümmel, egyike a jobbnévű német íróknak, kik szorgalmas munkásságukkal megnyerték a német katolikusoknak rokonszenvét. A két csinos kötet izléses egész vászonkötésben 6 korona.

Komet und Kostet Oer. Imakönyv. Az imakönyv irodalom mindenütt óriási mennyiséget termel, de sajnos, a termelt mennyiség minősége nem mindig kielégítő. Nem elég egy jó imakönyvhöz csupán a szerző személyes buzgósa, esetleges tapasztalata, tudása, képzettsége, hanem még valami mást is szeretnék az imakönyv íróknál találni, a mit rátermettségnek nevezhetünk. Hogy valaki rátermette arra, hogy jó imakönyvet írjon, azt már nem a kritikusok, hanem a nép, az imádkozó nép mondja meg. Liguri szent Alfonz kis imakönyvét az olasz nép legalább is 7 millió példányban használja. Pázmány Péter imádságos könyvét is nagyon szerette a magyar nép. Az „Örk-

Oberbauer A. utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégibb egyházi szerek, ruhák, zászlok. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

hogy kiöjlék a kath. hithez való ragaszkodást. Mert jól jegyezzük meg azt, hogy hitölésére a legjobb kor a gyermek és ifjú kor. — Igaz, és ezt nem lehet tagadásba venni, hogy részünkről is sok hiba és mulasztás történt, és ez a hiba nem más, mint hogy nem fordítottunk annyi gondot a hitoktatásra, mint a mennyit kellett volna. Volt a multban, a régi multban mulasztás, s történik a jelenben is ez, holott, ha valahol, akkor ott kell sokat, végtelen sokat tenni, a hol égető bajok vannak. A legégetőbb bajok pedig azoknál vannak, kik szász iskolákat látogatnak. Ha a mi középiskoláinkban csakis féllányi kath. öntudattal stbvel terekednének a kath. szellem ápolására, mint a mennyivel dolgoznak a protestánsok a protestáns szellem ápolásánál, mi határozottabb katolikusokat bocsátjanánk ki az életben, mint ők protestánsokat.

Magamon csodálkozom, hogy mint lettem kath. pap? Oly helyzet, oly viszonyok között nőtem fel, hogy talán jobban ismertem a szász templomot, mint az enyémet. És itt az isteni gondviselés után, azoknak a lelkes hittanárainknak tartozom szüleim mellett hálával, kik kiragadtak abból az örvényből, melybe akaratlanul kerültem. De hányan vannak, kiknek mindez nem adatott meg. Szöts János akkori nagyszabeni hittanár, Istenben boldogult Karl József hitoktatóm... Istenem, mennyi harcot, mily lélekölő munkát végeztek már akkor is és az eredmény? Nem ismerem, de annyit tudok, hogy akkori német nyelvű osztálytársaim közül alig maradt 2—3 katolikus, a többi? Hitehagyott lett.

A hitvgengeség és tudatlanság tehát egyik oka a hithagyásnak és ehhez hozzájárul a megélhetés. Iparosok, kereskedők lévén, mert hiszen ezek honosították, ezek a bevándorlott kath. németek terjesztették

az ipart az erdélyi részeken, mint régentén most is a szászokkal élnek. A házasság és iparágak üzése nem egyszer attól lesz függővé téve: kész-e hitét elhagyni? Ha igen, lesz kundschaft, lesz hitel, lesz minden. És mit csinál a kath. német fél? Iskoláit ügyis a szászoknál végezte, felesége is az, társas köre is az... s így könnyen megy, mert élnie kell, különben kész a b o j k o t s mehet vándorbotl to vább. A szászok ebben határozottan kegyetlenek.

A mi az iparosra és kereskedőre vár, ugyanez vár arra, ki a szász tanácsnál stbnél hivatalt keres és kap. A feltétel: hithagyás. Egy érdekes esetem volt egyszer. — A luth. egyház harangozójának kath. felesége volt. Buzgó, jó lélek. — Sírva jött és jelentette: lutheránussá kell legyen, mert ura különben állását veszíti. Ez egy a száz közül. És nálunk? Ezt csak megjegyzésként teszem papírira. Nálunk? Ebből lármát nem csapunk, türjük, sőt nem is harangozóról van sokszor szó, hanem nagyságosokról.

Ezeket végigolvasva, nem tűnhetik fel az, ha tömeges hithagyásokról hallunk. Meg-megujul ez, és meg fog ujulni sokszor még.

Hát nincs ellenszer erre? Van. De ki tudja beválik-e? Azért is jó volna, ha a német helyeken működő papok összejönnének, megbeszélni a teendőket. Hányszor legyenek német szentbeszédok? Hogyan történjék és mily eszközökkel dolgozzanak a hitoktatás terén? Mint lehetne a német katolikusokat tömöríteni? Hogyan óvjuk meg a leo rugienséktől stb.? Egyöntetűséget és határozott irányt megállapítani... Ezekkel lehetne talán valamit elérni!! Ezekhez szóljanak azok, akiket érdekel.

Meisel József.

imádás" is nagy kelendőségnek örvend. A magam részéről úgy látom, hogy a fenti mű is megérdemli az elterjedést. Az oltári szentség buzgó vételére tartalmaz szép imádságokat, üdvös intelmeket és oktatásokat. Csinos kötésben 2 korona 70 fillérért lehet kapni a Herder-cégnél.

Leben der Seligen Margareta Maria Aloque. Francia eredetiből fordított műve met kiadás. Bougaud klasszikus műve után új életrajzot írni boldog Alacoque Mária Margitról nehéz. Nem is multa felül Bouganud-t ez a munka, hanem párhuzamosan halad vele. Azt mondhatjuk, ez a hivatalos kiadás, amennyiben a paray le moniali zárda adta ki az eredetét francia nyelven és pedig valamennyi életrajznak, följegyzésnek, gondos felhasználásával. 30 évig dolgoztattak, gyűjtögettek, jegyeztettek a gondos apácák és nagy szorgalommal hordottak össze minden kis adatot, ami szent társnőjük életére vonatkozott. Az így összehordott adatokból azután kiválogatták azokat, melyek boldog Alacoque M. Margit életét a legujabban ismertetik és ezeket összeállítva a nagyközönség épülésére közrebocsátották. Hogy mennyire sikerült munkát végeztek a jó nővérek, mutatja az a sok dicséret, melylyel a francia püspökök e művet elhalmozták. A munka csinos vászonkötésben a Herder-cégnél kapható.

A bécsi börzének Strasser-féle zsebkönyve, II. évfolyam 1913. (ára 80 fillér, zsebalak, a bécsi börze Strasser-féle zsebkönyvének kiadása, Wien I. Graben 17; a könyvkereskedésnél: Moritz Perles, Wien.) A bécsi börze Strasser-féle zsebkönyvének kiadása elismeréseméltó újítást eszközölt, midőn a kis alak megtartásának és az olcsó árnak ellenére, minden, a bécsi börzén tárgyalt értékpapírokról áttekintést ad az elmúlt négy év (eddig csupán három év) legmagasabb, legolcsóbb és legutolsó árfolyamáról. Ezenkívül magában foglal minden adatot a tőkéről, törlesztésről stb., valamint a részvénytársaságok utolsó kilenc osztalékát. Ez az összeállítás képessé tesz mindenkit, úgy a bankárt, mint a tőkepezest, hogy egy azonnali megbízhatóság tájékoztatást kapjon minden értékpapírról, különösen az utolsó években előfordult jelentékeny árfolyamingadozásokról és ezért senki sem fogja ezt a hasznos zsebkönyvet nélkülözhetni. A nyomtatás a kis alak dacára nagyon jó; „A bécsi börze“ Strasser-féle zsebkönyve vagy közvetlenül a kiadó, vagy pedig a könyvkereskedés útján rendelhető meg.

A Vörös-Kereszt egylet titkári jelentése.

Irta és a Vörös-Kereszt fiókegyletének 1913 év február hó 25-én tartott közgyűlésén felolvasta: Dr. Roska Miklós titkár.

Nagyméltóságú gr. Püspök, Elnök Ur!

Igen tisztelt közgyűlés!

Titkári jelentésemet a köszönet és hála szavaival kezdem meg. Köszönet és hála illeti meg Erdély nagylelkű főpásztorát, gróf Majláth Gusztáv Károly excelenciáját, ki rendkívül sok és nagyfontosságú munkája mellett időt szakított magának arra, hogy mint fiókegyletünknek díszelnöke, közgyűlésünket magas megjelenésével megtisztelje. Köszönettel tartozunk öexcelenciájának azért, hogy közgyűlésünkön elnökölni és elnöki megnyitót tartani szíves volt.

Az egész fiókegylet érzését tolmácsolom akkor, mikor kérem öexcelenciáját, hogy a Vörös-Kereszt Egylet intézményét továbbra is megkülönböztetett jóindulattal és pártfogással vegni méltóztassék.

M. gr. P. Ur! I. t. k! Az ország fővárosában nemrégiben egy igen tiszteletreméltó mozgalom indult meg, mely mozgalomhoz mondhatni minden Istenesen gondolkodó ember csatlakozott.

Igen szép, de egyúttal igen humánus is volt a cél: az elhagyott, züllésnek kitétt gyermekek megmentése. Ennek az eszmének harcosai összegyűlvén, hazánknak egy kiváló püspöke, dr. Prohászka Ottokár a magyar társadalmat a tömörülésre buzdította és az Istenesen magasztos célt az elhagyott és züllésnek indult gyermekek védelmét sürgetvén, következőket mondotta:

„Ha szét nézek, hogy hát hol is van valami, amiben Isten- és emberszeretet, a miben gondolat és érzés van lefektetve, a mit már jól kezdtünk, nemesen folytattunk és sokra vittünk, látok egy társadalmi mozgalmat, mely sietett a leghatóságban intézményeket teremteni, — ez az intézménynyé lett ige és gondolat a védelem és jótékonyág. Ezt mindenkinek akarnia kell, tegyünk tehát, cselekedjünk. Többet a szívre, több érzést, több áldozatot a jóért.“

I. t. k! Kiragodom a mondottakból a védelem és jótékonyágot. Ebben a mai világban, mikor majdnem az egész Európa égboltozata borus, mikor a nemzetek nem a külpolitikusok sima és udvarias magatartására bízzák ügyeik elintézését, hanem az erősebb jogán, az ököljog dominál, sajnos, gondolkodnunk kell azon, hogy nagyhatalmi állásunk előbb-utóbb bennünket is tevékenységre, sőt nyílt fellépésre kényszerít. Nagy a hitünk, hogy dicsőségesen uralkodó és Európa békéjét féltékenyen őrző apostoli Királyunk bölcsesége megfogja találni azt a helyes utat, a melyet nekünk hahozás nélkül követnünk kell, nagy a hitünk azonban, hogy ez az út az áldásos béke felé fog vezetni, hogy ez az út vissza fogja adni a mai megélhetés nehéz gondjai mellett a haza védelmére behívott családpárat számorú sorsban levő családjaiknak.

Nekünk azonban minden eshetőségre számítanunk kell. Számolnunk kell egy jó békével, de ha a szükség és a kényszer

rító körülmények azt hozzák magukkal, hogy nekünk fegyverrel kell jogainkat megvégnünk, számolnunk kell egy háborúval és annak minden esélyével. És itt lép előtérbe igen tisztelt közgyűlés az a gondolat, a mi engem Prohászka püspök szavainak idézésére készítetett, tömörülünk kell a védés és a jótékonyág jegyében. Tömörülünk kell, mert hiszen a Vörös-Kereszt Egylet igazi célja, a háborúban elesett és megsebesült katonák ápolása, tulajdonképen és igazán csak egy bekövetkezendő háború alkalmával lép előtérbe. Ez vezette a központot is, a mikor 6962. számú bizalmas megkeresésében arra kérte az ország valamennyi főkegyeletét, hogy a betegápolási tanfolyam és az önkéntes egészségügyi osztagok felállítása végett a sürgős intézkedéseket azonnal tegyék meg.

S itt titkári jelentésem kapcsán csakis az elismerés és dícséret hangján szólhatok azokról a hölgyekről, akik kérésünkre a betegápolási tanfolyamon állandó pontossággal, rendkívül nagy ügybuzgalommal nap-nap után megjelentek.

Jelentem, hogy a betegápolási tanfolyam összesen mintegy 50 hölgy vett részt. A tanfolyamot két részre osztottuk: elméleti és gyakorlati részre.

Az elméleti előadásokat a városháza nagytermében, a gyakorlati oktatásokat a városi nyilvános jellegű közkórházban tartottuk meg. Előadást tartottak: Dr. Hartenbaum Simon, dr. Deutsch Mór és dr. Daramus Kornél orvos urak, kik szívesek voltak a nemes ügyre való tekintéssel a legnagyobb készséggel főkegyesületünknek rendelkezésére állani. Az előadásokon állandóan jelen volt dr. Náthán Bernát kir. tanácsos, ügyvezető orvos úr is, aki a tanfolyamot szíves volt irányítani.

A betegápolási tanfolyammal kapcsolatban jelentem, hogy a központnak 165—1913. számú megkeresése folytán „Hölgybizottság” kell szerveznünk. Erre vonatkozó javaslatomat az előterjesztendő ügyiratok során lesznek bátor majd megtenni.

A Vörös-Kereszt Egylet mult 1912. évben a városi szegények felségélyezésére egy társasvacsorát rendezett. A vacsora és az egész multság rendezése körül Ávéd Jákóné úrnő elnöklelte mellett dr. Csubry Bonifácné, Oelberg Ottóné, Roska Józsefné, Deutsch Adolfiné és dr. Deutsch Mórné úrnők fáradoztak, akiknek az egylet nevében hálás köszöneteket tolmácsolom.

Fáradozásuk eredménnyel is járt, mert az egész bevétel 1234 kor. 72 fillér volt, míg a kiadás 381 korona 52 fillért tett ki. A multság tiszta jövedelme 853 korona 20 fillér volt. A városi szegényeknek, mint minden alkalommal, úgy a múlt esztendőben is 400 koronát osztottunk ki. Az egyletnek mult esztendei bevétele — a mi a pénztárnok úr jelentéséből kitünik — 5120 korona 17 fillér. — Kiadás volt 680 korona 34 fillér. Ugy, hogy az egyletnek 1912. évi tiszta jövedelme, illetve pénztári maradványa 4439 korona 83 fill.

Az egyletnek 1912 évben 203 tagja volt. Ebből kilépett 20. Új tagnak belépett 6. Tagok sorából elhunyt 3. — Eszerint az egyletnek jelenleg 180 tagja van.

Elhunyt tagtársaink közül ki kell

emelnem néhai Nemes Sámuel volt törvénytudományi elnök, kiriai bíró urat, ki választmányunknak sok éven át volt hasznos és tevékeny tagja. Indítványozom, hogy neve jegyzőkönyvileg megörökíttessék.

Méltóztassanak megengedni, hogy jelen titkári jelentésem kapcsán rámutassak arra, hogy főkegyeletünknek köztisztületben és közbecsülésben álló elnöknője Ávéd Jákóné úrnő — ki sajnos, betegsége miatt közgyűlésünkön meg nem jelenhetett — főkegyeletünk érdekében, mint elnöknő már hisz esztendőn keresztül lakadatlan buzgalommal, fáradságot nem kímélő ügyszeretettel dolgozik és munkálkodik. Azt hiszem, hogy a főkegyelet minden egyes igen tisztelt tagjának véleményével találkozom akkor, mikor titkári jelentésem kapcsán indítványozom, hogy Ávéd Jákóné elnöknőnek főkegyeletünk érdekében kifejtett munkálkodásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazzunk.

Nm. gr. P. Ur! I. t. k. I. Titkári jelentésemet központi elnökünknek, gról Csekolics Endrénének szavaival zárom: „amit tesszünk, azt nemcsak a legmagasabb trón, hanem hazánk, véreink érdekében is tesszük és mindenki joggal elvárhatja tőlünk, akik a Vörös-Kereszt ügyeinek vezetésére önként vállalkoztunk, hogy fáradságot nem ismerve, eshetőleg jóvoltunk feláldozásával is szolgáljuk azt a nemes ügyet, melynek kellő és gondos kezelése ezreknek és ezreknek megnyugvást szerez, azoknak, akik kezükben fegyverrel védik meg a hazát és azoknak is, akik otthonukban könnyes szemekkel, aggódó lélekkel gondolnak a harcmezőn küzdő véreikre. Most újabbán alkalmunk van áldozatkészségünknek és hazafíúi köteletségérzetünknek fényes bizonyítékát szolgáltatni, ne térjünk ki a feladat alól, ne riadjunk vissza a nehézségtől és egész valónkon, lelki életünkön csak egy gondolat uralkodjék, hogy a jóságos Istennek tetsző munkát végzünk akkor, ha sebesültjeinkről gondoskodunk”.

A Batthyány-Intézet állami felügyelet alatt.

Az intézet barátai néhány hónap óta ismételtlen aggodalmukat fejezték ki az „állami felügyelet” miatt. Attól tartottak, hogy az „állami felügyelet” csak lépcsők az „államosítás” felé s ha méltán aggódtak minden kis bogárhátú falusi iskolának elláttatása miatt, fokozott aggodalommal gondolnak arra az időre, mikor a Batthyány-Intézetre is reá teszi az állam kezét s ezt sem nevezheti többé az erdélyi egyházmegye a magáénak.

Ez az aggodalom alaptalan.

Az alább következő írás megnyugtathatja intézetünk barátait.

„192. sz. A Batthyány-Intézet tekintetes Igazgatóságának. Gyulafehérvár. — Folyó évi 9. szám alatt kelt előterjesztésére válaszolva a következőkről értesítem a tekintetes Igazgatóságát: — A törvényhatóságok, községek, felekezetek, egyletek vagy magánzemélyek által létesített és fenntartott hazai tudományos közgyűjteményeknek állami felügyelet alá helyezése a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Főfelügyelőségének Ő cs. és kir. Felsője által jóváhagyott 7. paragrafusá-

nak értelmében kizárólag a fenntartók kívánságára szokott megtörténni. Az állami felügyelet gyakorlása azonban csupán az állam részéről az intézetek által elfogadott anyagi és erkölcsi támogatás megadásához szükséges feltételek: állandó fenntartási javadalom, alkalmas elhelyezés, kellően képzett tisztviselők által való kezelés, megfelelő feltárási nyilvántartás betartásának ellenőrzésére szorítkozik. Az állami felügyelet alá helyezés semmiképen sem jelenti az államosításra irányuló szándékot, amelyre vonatkozó javaslatot — éougy, mint a felügyelet kiterjesztésére vonatkozót — szintén csupán a fenntartók kívánságára hajlandó a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Felügyelősége tárgyalás alá venni és esetleg a kormány elé terjeszteni.

A fentiekből nyilvánvaló, hogy a gyulafehérvári Batthyány-Intézetnek fenntartója által kérelmezett állami felügyelet alá helyezése esetében a főfelügyelőségtől távol állott a Batthyány-Intézet államosítására irányuló szándék. A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztérium szándékairól nem vagyunk hivatva s nincs is módunkban nyilatkozni, azonban, ismerve a nehézségeket, melyekkel az állami felügyelet alatt álló 83 intézet közül eddig államosított két intézetnek a fenntartók által kívánt államosítása járt, bizvást állíthatjuk, hogy a magas minisztérium szándékaitól mi sem áll távolabb, mint az, hogy valamely felekezeti vagy egyéb gyűjtemény fenntartásának terheit a fenntartó hatóság határozottan kifejezett akarata, illetve kérése ellenére az állam által elvállaltatni akarja.

Végül a tekint. Igazgatóság előterjesztésének ama szavaira vonatkozólag, hogy „az erdélyi kath. közönség... bizalmatlansággal tekint mindennemű állami támogatásra”, meg kell jegyezmem, hogy amint az állami felügyelet kiterjesztése nem szokott a fenntartók kívánsága ellenére eszközöltetni, épúgy nem szokta sem a közoktatásügyi kormány, sem a főfelügyelőség az állam támogatását senkire sem reáerősztokolni. Budapest, 1913. február hó 22-én. Hivatalos tisztelettel b. Szalay Imre s. k. h. orsz. főfelügyelő.”

A főfelügyelőségnek világos beszéde után semmiféle aggodalomnak nincs helye.

Dr. Szentiványi Róbert.

Az Oltáregyesület központi igazgatósága kimutatást szándékozik adni egyházmegyénkben levő Oltáregyletekről. Az egyesületek vezetői szíveskedjenek egy levelezőlapra a kérdésekre választ küldeni:

1. Mikor alakult?
2. Hány tagja van?
3. Ki az elnöke?
4. Ki az igazgatója?
5. Miben nyilvánul működése, élete?
6. Mennyi tagsági díjat küldtek be?
7. Mit kaptak? (Bárhonnét.)
8. Vagy mit szereztek be?

A választ kéri az alulírott március hó végéig.

A honnét választ nem kapunk, nem létezőknek tekintjük.

SOÓTHY,
oe. igazgató.

Apró gyöngyszemek.

Nehéz a tanítói munka, különösen a csekély díjazás mellett, de oly nagy örömben, mint nekünk, kevés embernek van része, — csak a gyermekeiket igazán szerető szülőknek. Ha szerény magaviseletével, szorgalmával, előmenetelével valamelyik kiválik társai közül; vagy, ha a gyenge jobbat mutat fel, mint azelőtt, ezt az örömet mi érezzük igazán, s magunkban elismerésnek vesszük, mert a munka gyümölcse édes. Gyerme kies gondolkozásokkal, egyes szólásaikkal még a megélhetés nehézségeivel küzdöket is kiragadják pillanatra megszokott egyhangúságukból. Egyet-kettőt elmondok ezek közül, hadd örvendezzen velem más is.

Téli napon meglátogattam a faluban egy családot. A hó sűrűn hullott, fújt a szél. Egyszerre csak eláll a havazás. A 3—4 éves fiú megszólal: „Azt néztem, hogy a szél megfázott a jó Isten kezébe, s most már nem csinálja a hót.”

A fűtő közelében telepedtünk le. A falon lóg egy felfűjt hólyag: — később dohányos zacskó lesz belőle. A mint nézegetjük, azt mondja Albert, — mert így hívták —: „De a tanító úr nem találja ki, hogy mivel van az megtötve” — levegővel — „Nem igazs, met séllel”... Most már vitatkozunk, kinek van igaza? ...

Hazafelé megyek, az úton jön egy 4 éves kis fiú. Ismerem. Szülői reformátusok. Csendesen elhalad mellett. — Domokos! vedd le a kalapodat, s mondjad, hogy: adjon Isten jó napot. — A gyermek csak megnéz. A mikor tovább indulok, azt mondja meglehetősen mély hangon: „Nagyot nőj”... — A nagyokat utánozzák mindenben, szeretnének időnap előtt felnőttekké lenni. — Azt hitte, hogy én köszöntöttem őt. Jól emlékszem arra, mikor így fogadták köszöntésemet „megkértem bácsikát, mutassák meg azt is, mekkorát nőjnek, s kis ingemmel szerettem volna olyan magasra fölrepülni. Amikor annyira felemeltek, hogy a szoba gerendáját elérhettem, akkor voltam boldog. Ha fekvés közben —tréfából — valaki átlépett rajtam, addig nem nyugodtam meg, míg vissza nem ment, mert nem akartam kiesinynek maradni. Azt hittem, hogy a nagyoknak minden szabad. — Legyek én is csak akkora! — Most elértem e célt, s tudom, hogy a gyermek nincs annyira korlátozva, mint mi. Így vagyunk a boldogsággal, elhagyjuk, majd ő minket.

Az esperes úr többször meglátogatta iskolámat, s a hittanból kérdegetett. Milyenek voltak az angyalok, mikor Isten megteremtette őket? — „Az angyalok mind kövérek voltak, mikor a jó Isten megteremtette őket.” Ennél a gyermekek-nél a jóság fogalma azonos a kövérségükkel, mert édes apjától sokszor hallotta, hogy milyen jó húsban van ez meg az az állat. De gondolhatott az esperes úrra is, ki sok jót tett iskolánkkal, — ő is kövér; — rólam pedig nem tudom, milyen véleménye volt; — mégis szeretett.

A másik gyermek meg így felel: „Az imádságot a szent kereszt nyelvél kezdjük és...” Itt már én voltam a hibás, mert kiejtésében nem tudta a „j”-t az „ny”-től megkülönböztetni; vagy pedig: hallott az ostornyélről, s még nem tudta azt, hogy mi a jel, azért gondolta, hogy nincs is

ilyen fogalom, tehát nyélnék kell lennie. Ez utóbbi feltevésem volt a helyes.

A bűnbánat idején írom le e kedves dolgokat, nem azért, hogy lelki elmélyedésében valakit megzavarjak; jól esik ha visszaemlékezhetek — életem azon szakára, a mikor nem kellett magamba szállva búsulnom, azokra a vidám arcú emberekre, kik még ártatlanságuk korát élék. Térjünk vissza e forráshoz, igyunk vízből, hátha könnyebb lesz a megújulás és szebb az élet.

György Géza.

IRODALOM.

Az erkölcs és erő új kiadásban, új köntösben és gazdagabb tartalommal lép minden magyar ifjú elé s a haladás jelszavával hívogatja excelsioros zászlajá alá a tájékozatlan ifjút. Haladnunk kell minden téren — kiáltja felé — tehát sexualis téren is! S midőn érezteti az ideált, korántsem akarja, hogy ezt az ifjút bekötött szemmel közelítse meg. Megvilágítja előtte az utat, rámutat az örvényekre. Diszkrétan lebbenti fel a sekularis élet titkait borító fátylat. Az igazság hideg fénye mellett nézeti vele végig a sexualis eltévelyedés szomorú ösvényeit, a nemi betegségeket. Érti az olvasó, mert az író a hivatásos orvosnak praxisával s a szerető anya féltő gondjával kíséri ifjú olvasójának lépéseit. Szinte észrevétlenül oszlik szét azután a homály s kitérünk a tiszta élet verőfényes virányaira. Lehetséges-e egyáltalán tisztán élni? Egészséges-e a tiszta élet? Az igazság meggyőző hangján oldja meg e problémákat s végül — mielőtt praktikus tanácsokkal látná el az ifjút — rámutat azokra az eszményekre, amelyekért csak egy tisztán élő fiatalember képes lelkesedni s élébe rajzolja annak a tiszta léányideálnak képét, aki egykor hitvesévé lesz s aki joggal várhatja el majd, hogy egész szívért egész szívet nyerjen cserébe.

Az „Erkölc és erő” kapható minden könyvtárkereskedésben, közvetlenül pedig a Szent-István-Társulat könyvtárkereskedésében rendelhető meg (Budapest, IV. Kecskeméti-utca 2.). Ára 1 korona 20 fillér.

H I R E K.

Álomképek.

A meleg szobámban vagyok. Kint apró hópelyhek szállingóznak. Mélán nézem őket. Tán a búcsúbeszédem gondolkozom, melylyel nemsokára el kell válnom tőlük.

Egy kis szélroham ablakom felé téved s tört üvegjén szomorú dalt süítve, kristályos gyöngyét — hópelyhét — arcomra repítve tovább száguld, míg vígan dudorászó kályhám le nem inti a betolakodót.

Félve kapok az arcomra szállt pelyhez s csalódott örömmel húzom kezem vissza.

Oda lett már. Megsemmissült. Szegény csak a hidegben élhet, a meleg halál neki. A kályhában vígan pattog a tűz; me-

lege elbágyaszt s fejem lankadtan hull kezeim közé, átadva uralmát az álomnak, hadd járja be már ő is mesés birodalmát.

Szabad az álomnak tavaszt varázsolni, csillogó hó felett ezüst napot nézni, a fehér szőnyegre virágot hinteni.

Igy kerültem én is túl a hópelyheken, a mosolygó virágok közé, röpködve, szédgélve egy kis álommézet.

Ott vagyok már igen a verőfényes dombon, fölöttem a meglegtentült nap mosolyog rám, lábam alatt az illatos ibolya görnyed és kér kegyelmet életének.

Virágot csak zsarnok szív tapodhat, a nemes felveszi, magához öleli, szíve fölé a mellére tűzi.

Megszégyenülve érzem magam s útam gyorsan a csúcs felé irányítom.

Kint vagyok a tetőn, ott a virágok felett.

Oh mi szép itt lenni! Látni, nézni, gyönyörködni amint félénk fejjel az ég felé nélek s mint gyenge szirmuk egymást átölelve a meleg sugáson bódító illatot öntve, boldogan sütkéreznek.

Ibolyát nézni, melegítő napsugárban üde levegőt szívni, a dalos pacsirta ünnepi szolozmáiban a csillagos égig szállni, messés és nagyszerű dolog, de egyszerűsággal is, melynek nézője sokszor az emberi törpeség gyakori labirintusába vész.

Sokáig bámulok a tetőről szertesztés s nézem az érkező fecskék fáradtan koválygó tömegét.

Fent legeltetem szemeim rajtuk, s óráhszort elnézem, amint párosával kiválva, csicseregve a régi, kopott háztetőre szállnak.

Majd mind a többi útra kelek s gondolatom száll-száll ki a rétre, ahol pajkos gyermekesereg veri-üzi egymást, miglen fáradtan hagyják félbe egy hosszú délután kellemes játékát.

Ott vagyok közöttük. Mintha gyermek volnék magam is, mintha köztük játszottam volna, velük törülöm vízgyöngyös homlokom.

Uj kép kezdődik ismét. Fehérruhás lányok, élő virágok lejtének el mellett, kezükben ibolyacsokrok, gyöngyvirágkoszorúk.

Az erdőből jönnek.

Víg csevegés, trillás dalok kísérik útjukban.

Ott álltak egy rejtett helyen. Nem vesznek észre.

Gyönyörű áriák — rebegi ajkam — de im megkondul a harang s a dal, a csevegés rögtön abba marad.

Május van. A lehanyatló nap még egyszer visszatekint a kéklő hegyorom mögül, ragyogóvá s tán soha el nem feledhetővé téve azt a foszlott külsejű, bádogos fedelű, öt tornyú templomot, melynek ajtaját most lépé át az ártatlan csapat.

Távrolról követem; lassan, óvatosan húzódok meg egyik hátulsó oszlop mögött s imára kulcsolt kézzel velük együtt rebegem: Jó Anyánk legyen gondod reánk!

Ott állnak mindnyájan a Szűz szobor előtt; a csokrok s koszorúk szintén sorba rakva dicsérik sok kéznek s jól nevelt lelkeknek nemes diadalát.

Főnséges lenne mondhatom, ha a kép is nem lenne álom, de im mozog a gép s a következő kép mi lenne más, mint az én cudarul hideg kis szobám, melynek rozoga

ablakát a jégvirág ezeralakú díszében emlékül hagyta rám.

Görgius.

Egyháztanács. A gyulafehérvári r. kath. hitközség egyháztanácsa és iskola-széke március hó 9-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza tanácstermében rendes gyűlést tart, amelynek tárgysorozata: 1. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének bemutatása. 2. az 1912. évről szóló számadások betérjesztése. 3. az iskolai adó lajstromának revidálása. 4. intézkedés a régi temetőkerítés javítása ügyében és 5. indítványok.

Jótekonyság. Az erdélyi róm. kath. státus gyulafehérvári főgimnáziumának ifj. segítő egyesületét, amely évenként sok szegény tanuló ruhával, tankönyvekkel, írószerekkel és olykor tandíjbefizetéssel segítyez, a tanulóktól folytatott gyűjtés alkalmával számosan támogatták jótékony adományaikkal. Ezen gyűjtésből befolyt 543 korona. A helyi pénzüzetek is szokták évenként támogatni: így 1912 évi nyereségének jótékony célra szánt összegéből a Gyulafehérvári Takarékpénztár 100 koronát, a Gyulafehérvári Népbank 50 koronát juttatott a segítőegyesületnek. Nyilvános elismerés és köszönet illeti meg úgy a kegyes adakozókat, mint a két jótékony pénzüzeteket, amelyek tanulóifjainknak a mai nehéz viszonyok közt való támogatására.

Ifjúsági lelkigyakorlat. A kézdívásár-helyi főgimnáziumban az ifjúsági lelkigyakorlat február 19—23 napjain ment végbe. A lelkigyakorlatok vezetője Buzna Viktor jézustársasági atya volt, ki az ifjak fel fogásához leereszkedve nagy közvetlenséggel fejtette ki a fontos és mély kérdéseket. Az iskolát közelebbről elhagyó ifjak számára még külön beszédben is szólott az őt jobban érdeklő kérdésekről. Az ifjúság a vonzó példákkal fűszerezett előadást nagy érdeklődéssel és épüléssel hallgatta.

Harangszentelés. Folyó hó 2-án a nagybőjt negyedik vasárnapján, melyet a róm. kath. anyaszentegyház „Dominica Laetare”-nak vagysis az ezen napi szentmise kezdőszavairól „Örvendezzél Vasárnap”-nak nevez, a csicsókeresztúri r. kath. egyháznak igazán örömnapja volt. Ugyanis ekkor benedikálta szép alkalmi beszéddel és megható szertartás keretében O láh Antal itteni plebános Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspöktől nyert meghatalmazása folytán azt a minden tekintetben sikerült harangot, melyet Ulrich Ferenc a naszói iskolai alap csicsókeresztúri uradalmának volt hasonbérleje a jeles soproni Selltenhoffier öntődében a halhatalan „Pilothea” szerzőjének, salesi Szent Ferenc tiszteletére a mi festői szépségű tornyunk számára öntetett. A cseh Ulrich, akit a községben cseh létre általában „Német”-nek hívtak, 10 éven át volt nálunk mintaszérlő gazdálkodó hasonbérle. Ez idő alatt szorgalmas, okszerűen intenzív gazdálkodásával kézzelfoghatólag mutatta meg, hogy Csicsókeresztúr vidéke aranyat ér. A 10 év alatt több mint százezer korona tisztá hasznot tud felmutatni s emellett volt cseledei s alkalmazott munkásai csak áldólag tudják jóságos munkaadójukat emlegetni. Ez utóbbi tekintetben hasonlított a fel-

őri — fájdalom ma már csak néhai, de halhatalan emlékü — Betegh Imréhez. A cseh Ulrich megszerette a magyar földet, itt léte alatt a román nyelven kívül megtanulta a magyar nyelvet is; s ha nem is mondotta, de bizonyonyal érezte igazságát a szálló igének: „Extra Hungariam non est vita si, est vita non est ita.” Így hát én, e szerény sorok írója a felszentelő pap szavaival egyetértve, nem is csodálkozom, hogy az innen hazájába visszamenni készülő Ulrich a neki annyi áldást adott határt naponta szent hangjával betöltő harangban is akart a Mindenhatónak örök hálát zengeni.

A csikszeredai Dal- és Zeneegylet folyó hó 2-án tartotta meg rendes évi közgyűlését dr. Ujfalu si Jenő polgármester, elnök vezetésével. Kovács Jenő titkári jelentésében részletesen beszámolt az egyesület utóbbi három évi működéséről. Az egyesület tagjainak száma 100. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium 500, Csikvármegye 100 koronával mozdította elő az egyesület működését. A folyó évi költségvetés megállapítása s az új tisztikar megválasztása a Gyulafehérvári közgyűlés véget ért.

Köszönet. A helybeli Népbank a központi Oltáregyletnek és a gyulafehérvári Legényesületnek 50—50 koronát adományozott. Hálás köszönet érte.

Lelkigyakorlatok. Két hete sincs annak, hogy apró lapocskák keltek útra Gyulafehérváron s mint a szállást kereső picinyke madárkák bekopogtattak a gyulafehérvári katolikusok ajtóin, illetve nem is kopogtattak, hanem hogy-hogynem — talán a háziak tudta nélkül — a szobák asztalaira kerültek. S mi volt ezekre az apró lapocskák nyomtatva? Semmi más, mint hírvil adása annak, hogy a jó Isten kegyelméből „a gyulafehérvári közp. olt. egyesület” 1913. február 26-án kezdődőleg lelkigyakorlatot tart az őr. Nővérek templomában. Most csak egyet sajnálunk, hogy már vége van! Igen, mert március 2-án délután 5—6-ig tartottuk meg a gyönyörű szép lelket emelő szent óra ájtatóságát a lelkigyakorlatot befejező szentbeszéddel. A kedves kis templom mindig tömve volt lelkigyakorlatozókkal. Hogyne, hisz dr. Szentiványi Róbert teol. tanár úr elragadóan tudott beszélni a szívekhez és lelkekhez. Áldja meg az Isten Szentiványi Róbert tanár urat fáradozásaiért és mindazokat, kik imáikkal s minden más eszközzel közreműködtek a lelki élet fejlődésének érdekében. Adja Isten, hogy hosszú ideig hordozzuk hatásait szívünkben az idén végzett lelkigyakorlatoknak.

Lelkigyakorlat Zalatnán. A zalatnai kath. hívek szintén lelkigyakorlatot tartanak. Valószínűleg március 10-én kezdődik. A szentbeszédet dr. Vécsey J. Aurél báró, teol. tanár fogja mondani. Előre is sok sikert kívánunk.

Állatvédelem. Nemrégén egy úrinő állította meg a szerkesztőt; a gyulafehérvári állatkínzásokról szolt és jogosan. Mert mégis sok az, hogy itt nálunk — különösen — a falusi oláhok fával, liszttel, vagy bármilyen mással túlterhelt szekereteket húzatnak csenevész, éhségtől összeeső jármos állatokkal. És most jön a java: az alsó és felső várkapu közötti emelkedő úton borzasztóan kiabálnak, káromkod-

nak a tehetetlen állatok tulajdonosai s ha a nagy erőlködések közben térdre esik az állat, akkor ütök, verik és pedig úgy, hogy akinek könkörületes szíve van, szánakozik és kérdezősködik, mint X. úrinő is, hogy nem lehetne-e valamit tenni az embertelen állatkínzások megszüntetésére? Bizony lehetne s kellene is! De hát kinek? Az 1913. évi január hó 11-én kelt 11. sz. budapesti rendőr főparancsnok napi parancsából idézzük a következőket; ... ha a lótulajdonosok igavonó lovaikat éles patkóval ellátni elmulasztják, minek következtében a lovak elcsúsznak, a terhet vonni képtelenek, a kocsisok botrányos módon ütlelegelik, nógatják, lármáznak, éketelenül káromkodnak, közlekedési akadályt okoznak stb. ... Kioktatandók az állatszám s őrzési rendőrök arra, hogy az állatkínzások elejévétele szempontjából különös figyelemmel legyenek arra, hogy a lovak éles patkóval el vannak-e látva, a kocsis túlterhelve ne legyenek s általában örködjenek arra, hogy az állatkínzások eleje vétele szempontjából különös figyelemmel legyenek arra, hogy a lovak éles patkóval el vannak-e látva, a kocsis túlterhelve ne legyenek s általában örködjenek, hogy álatkínzások az emelkedettebb helyekre való felhajtásnál, hidakra való felhajtásnál stb. elő ne forduljanak. A kocsisok botrányos szitkozódásait is a lehetőség szerint akadályozzák meg és a kihágást elkövető egyéneket jelentésk fel. Általában az illetékes osztályparancsnokságnak a saját hatáskörükben a legmesszebbmenő módon intézkedjenek, hogy ... állatkínzások elő ne forduljanak. Lick Géza s. k., főparancsnok.” Nem volna-e föltétlenül szükséges, hogy illetékes helyről ehhez hasonló intézkedések történjenek városunkban is?!

Papi konferencia volt múlt pénteken a papnövelő kápolnájában. Főpásztorunk a papság imáiba ajánlotta a nagybeteg B e k e Antal kanonokot. Mint régi jó barátjáról emlékezett meg P e r t i k Ottó dr. egyetemi tanárról, kinek halála nagy veszteség nemcsak a tudományra nézve, hanem a katolicizmusra nézve is, melynek lelkes bajnoka és képviselője volt az egyetemi orvostudomány szakon. Majd a bőjt szelleméről a türelem s a kellemetlenségek elviseléséről tartott elmélkedést.

Forster János gyász. Folyó év febr. hó 19-én súlyos szenvedés után meghalt Forster János szentszéki tanácsos édesanyja 73 éves korában. Lehetetlen volt őszinte részvétet nem érezni egyházmegyénk és derék papja iránt, aki a súlyos megpróbáltatások mellé most édesanyját veszítette el. Egész erdélyszerte ismeretes az a türelmes lelkület, amelylyel súlyos fűlbaját és szembaját viseli. Őszintén együtt érez vele minden paptárs, mert nem tudjuk feledni azokat a nagy szolgálatokat, amelyeket tett az egyházmegyének, s amely a nagy tevékenységét megakasztotta részben fűl- és szembaj. De még így sem szűnt meg értékes tapasztalataival szolgálni az Egyházat. Mikor értesültünk új édesanyjának haláláról, csak fokozódott eddigi együttérzésünk. Az elhunytak örök megnyugvást kívánunk, az árván maradt fiúnak pedig a jó Isten kegyelmes vigasztalását.

Papnövendékek életéből. A kegyelmes Püspök úr folyó hó 6-án két negyed-

évesnek a tonzurát és kisebb rendeket, s ugyancsak a tonzurát, kisebb rendeket adta fel az I—III. éves növendékeknek március 8-án. Azonban már hetekkel ez előtt nagyobb mozgolódást keltett a paphatározás, hogy a IV. éves növendékeknek március 8-án feladja a subdiaconatust. Ez a magas elhatározás közeledést jelent az öskeresztény szokáshoz, hogy az egyes rendek között tényleg húzamosabb idő van, a rendekkel együtt járó jogok és kötelességek gyakorolhatására van mód és alkalom. Eddig ha készülték is a IV. éves növendékek pl. a breviárium teljes végzésére, mégis nagy volt a zökkenés a növendék sortól a subdiaconatusban már kötelező brev. végzésébe. Így tehát elérik a cél, hogy az első rend adta jogokat — hic et nunc a breviárium végzését gyakorolhatják, s ha év végén az új presbiter kilép a világba, már négy hónapos praxisa van a zsolozsma végzésében. Megelőzőleg a Püspök Ur megkérdezte a IV. éves növendékeket, hogy teológiai studiumaik hátráltatása nélkül eltudják-e végezni az officiumot. Ugy találták, hogy elvégezhető, s ennek alapján kérték a Kegyelmes Püspök Urat, hogy a már előbb nyilvánított óhaja szerint eszközölje az ordinációt. S így márc 8-án a Kegyelmes úr 8 IV. éves növendéknek adta fel a subdiaconatust a püsp. kápolnában. Az ordinációt kétnapos lelkigyakorlat előzte meg, melyet S o t h y Gyula ellküigazgató tartott. (csüt. és péntek, naponkint négy beszéd).

Aggodalomra szolgáltató jelenségeket tapasztalunk a tanítóság körében. Ugy vesszük észre, hogy a „Világ” rávetette magát erre az osztályra. Az ő szelleme kiabál bizony sokszor belőlük. Ime a szemlény: Csak a becsületes sajtó (Élénk felkiáltások: Éljen a Világ. A Világ a tanítóság lapja!) mutatott rá... stb. (Pesti tanítógyűlés febr. 24.) Czabán Samu(?): Az igazságos fizetésrendezés a főpapok ellenállásán hiúsult meg...

Ember Károlyt így hurrogták le:
— Menjen a népszövetségbe. Maga a fekete szellem. A püspökök megbizottja. Papi végé. Az állami iskolák csöppet sem vallástalanabbak a felekezeti iskoláknál. Menjen jelentse Csernochnak, meg Zichynek.

Furcsa szavak népnevelők szájából.

Olaszországi tanulmányút. Az Országos Katolikus Szövetség husvétii tanulmányútjának résztvevői virágvasárnapján március 16-án délután indulnak Budapest-ről, 17-ét Fiumében s Abbáziában töltik, 18-án Anconán át Nápolyba utaznak, honnan 20-án mennek Rómába. A szövetség elnöksége értesítést kapott, hogy a pápa husvét hétfőjén fogadja az ifjakat és kísérő hozzátartozóikat. A visszautazás 25-én délután történik s 26-án este érkeznek Budapestre. Az Országos Katolikus Szövetség (IV. Ferenciek-tere 7. III. lépcső I. em. 8.) március 10-éig fogad el jelentkezket.

Romlott takarmányrépamag. A múlt nyári és őszi szakadatlan esők okozták, hogy a répamagot a legtöbb termőhelyen nem bírták szárazon betakarítani, hanem ott csírázott ki a földjén. Az ilyen mag sohasem fog répát teremni: mert nagyobb részben ki sem kel, s ami kevés még kicsi-

rázik, az sem bír elég termőeréllyel, hogy rendes répát fejlesszen, hanem ujjnyi vékonyságú gyökert fejleszthet csak. Emberemlékezet óta még soha sem került annyi megbízhatatlan, gyengén csírázó és kevert répamag forgalomba, mint az idén. Gazdáink helyesen fognak cselekedni, ha répamag beszerzése alkalmával a legszigorúbb írásbeli jótállást követelik az eladó részéről csiraképesség és fajazonosság tekintetében. Ahol nem tartja majd a gazda szemelőtt ezen óvatosságot, ott azt kockáztatja, hogy az állattartását katasztrófával határos bajok érhetik. Amint egyébiránt halljuk, a földművelésügyi miniszterium szintén készül állást foglalni ez ügyben.

A marosvásárhelyi O. E. közgyűlését január végén tartotta s beszámolt egy év gazdag működéséről s eredményes életéről, amelyben többek közt benőglaltatik az imádási óra, szentbeszéd és szentáldozásokon kívül 5 mősoros estély felolvasással, szavallatokkal, ének- és zene-számokkal. Gyarapodott a tagok száma, minden tag átértette a célt, a hitélet mélyítését egyesült erővel. A tagok kézi munkája sok szegény templomot segített fel. E közgyűlésen ejtették meg a tisztújítást is. A sok örömdetes tény között igazi fájdalmas szomorúsággal hatott az elnök H a t f a l u d y Istvánné visszavonulása, akit K a r á c s o n Márton praelátus búcsúztatott el az egyesülettől. Háliját és elismerését jegyzőkönyvben örököltette meg az egyesület. Az új elnök közös bizalom folytán K ö b l l ő Ignácné alispánné lett. A februári imádási órán a szentbeszédet P. Trefán Leonard tartotta.

Az Országos Katolikus Szövetség április végén nagyszabású országos zarándoklatot vezet a világhírű francia kegyhelyre Lourdesba. A magyar katolikus társadalom körében már az első felhívás élénk visszhangot keltett és az ország minden vidékéről tömegesen jönnek az érdeklődések és bejelentések. Már ebből határozottan következtethető, hogy a magyarok tekintélyes csoportja fog enél a kegyeletes alkalomnál felvonulni.

C S A R N O K.

Az élet útjai.

Írta: Zagyva Mariska.

A két nővér boldog volt. Irén megtanulta becsülni ismét az életet; mert szívében már élt a hit s a vallásos buzgóság. Pár hét múlva Lujza örömkönyvek közt búcsúzott el Iréntől és sógorától, ki hálás pillantással szorított vele kezét.

VII.

A gyorsvonat sebesen száguldott tovább Lujza merengve nézte a folyton változó táj szépségeit. A kupéban mindössze két öreg úr volt s élénken politizáltak. Egy nagyobb állomásnál, nem messze Lujza szülővárosától előkelő megjelenésű, sugártermetű férfi szállott a kupéba.

Lujza rápillantott s halvány arca kigyult, s szíve hevesen zakatolt.

Mily csudálatosak az élet útjai, gondolá magában s a férfi vidám arcát szemlélve, alig volt képes elrejtetni hirtelen felindulását.

Mert habár ő sohasem látta Bakács Kálmánt s négy év óta senki sem beszélt felőle, titkos sejtelmétől megragadtatva s a fénykép utáni hasonlatosságról ítélve, teljes bizonyossággal tudta, hogy ez a gyönyörű hatalmas alak, az a finoman nemes vonású férfi, nem más mint hugának egykori imádója.

Rögtön elhatározta, hogy kiletét el nem árulja s felindulását közönyös külsejével igyekezett elpalástolni. A férfi kevéssé podgyászt elrendezte, leült és minden tolakodás nélkül csakhamar józú beszélgetésbe eredt Lujzával.

A boldog emberek vidám nyíltságával mesélte, hogy már két nap óta utazik, egészen a messze külföldről. Berlinből jön hova négy évvel ezelőtt ment el s most, mivel nincs szándéka ott megtelepedni, mert csupán tapasztalatait bővíteni ment oda, hogy pályáját sikeresen folytathassa, no meg anyagi érdekek is sarkalták.

Céлом elértem, — folytatá — s most egy kitűnő gépgyár meghívására Pesten szándékozom megállapodni. Ámbár ez még nem bizonyos, mert jelenlegi útam sikere fog végkép dönteni ez ügyben.

Lujzát ez a beszéd most már teljesen meggyőzte csudás sejtelmének valódiságáról. — Ösztönszerűleg szakítá félbe e kérdéssel: — Hová utazik uram!?

— Én Bolyvárra igyekszem és kegyed? — Lujza pár pillanatig habozott, de aztán közönyös hangon veté oda: — Én is oda megyek — s hogy zavarát leplezze, utána tette: — Bizony mily csaknem 4 óráig kell itt ülnünk s ez mily hosszú idő.

A férfi maga elé merengve halkán megjegyezte: — De talán rövidebb lesz mint négy küzdelmes hosszú év? — Igen, kisasszony négy éve, hogy én az Ön városában voltam. Akkor mint segédmérnök a vasgyárban működtem s megismerkedtem félvi otlétem alatt egy kedves családdal, illetve egy édes kis lánykával, Darvas Irénkét értem s nagyon hálaóra köteleznie, ha csak pár szót is mondana róluk.

— Isméri őket?

— Lujza minden izében remegett s alig bírta elrejtetni kínos izgatottságát s hogy pillanatok alatt véget vessen e gyötrelmes beszéd tárgynak, elhatározta pár szóval mindent tudtára adni a férfinak, anélkül azonban, hogy inkognitóját fölfedné.

— Ismerem őket, azaz csak a jó Darvas nénikét, mert hiszen Irénke már régen férjhez ment Gedy... de nem fejezhettem be a mondatot. A férfi hirtelen felugrott, mint akit kígyó csipett halálra s a másik pillanatban pedig mint villám sújtott búszke tölgy, tompa sóhajjal, szinte életlenül esett vissza az ülésre.

— Lujza nem remélte, hogy szava ily rettenetes hatást váltson ki a férfiből. — Sápadtan, remegve, zavart lelkiállattal próbálta enyhíteni szavai súlyát.

— Uram — az Istenért — mi lette!?

— Csendesedjék! — Hátha nem is.

Most a két politizáló öreg úr is megdöbbenve fordult a fiatal ember felé, ki nek hatalmas szép alakja pillanatok alatt szinte rommá zsugorodott.

— Lujza kétségbeesetten megragadta az életlenül leomló, merev, hideg kezét s most már 'öbbsé könnyeit visszafojtani

nem birta s pazarul ömlött az arcán vé-
gig le az idegen férfi sápadt kezére.

A férfi bámulatos lelki erővel esz-
mélt fel s halk fájdalommal mondta:

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

A „Pesti Napló“ március második számában a kalocsai érsekség betöltésére vonatkozó híresztelések melyeket több erdélyi lap is szóról szóra átvett, illetékes helyen szerzett információ szerint nem egyebek merő találgatásnál, és az újságírói fantázia productumánál. Ne is vegye komolyan.

Unkt. Kőzlöny, Kolozsvár. Köszönjük a szives készpénzt. A közölt cikket nagy figyelemmel olvastuk el. Most egyelőre két megjegyzésünk van. Először is nagy örömmel látjuk, hogy Önök nobilisan gondolkodnak és a hitvitázok, korát nem kívánják vissza, s nem is utánozzák a hitvitázok hangját. Ezért elismerésünket küldjük Önöknek. Második megjegyzésünk, hogy nem akarjuk Önöket csak itt a Szerk. Üzenetek rovatában „elintézni“, mivel a nobilis ellenfél mindig tisztelget érdelem, azért cikkükkel bővebben fogunk foglalkozni. Most csak annyit említtünk meg, hogy a va-lás csak akkor lehet igazi vallás, ha kielegíti az értelem követelményeit és megfelel a szív tisztá vágyainak. Az Önök cikkében pedig több olyan állítást találunk, melyek egymással ellenmondásban állanak, s viszont sok olyan tételt, melyek nem elégítik ki a szív tisztá vágyait. Ezeket fogjuk legközelebb felsorolni és bizonyítani.

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)

egyházi ruha és reverenda szabó

PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. Mindennemű egyházi ruhák: casulák, pluvialék velumok, baldachinumok, minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabással, mint ár és minőség tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek.

Költségetés és árjegyzék ingyen! Személyesen is megjelenek!

Reichart Testv. gyárosok Dornbirn, (Vorarlberg.)

Valóban színes nyomás, maradékok: széles, szilárd, megmosható fehérnemű áru, méterenkint 36 fillérért eladó, darabonkint véve kétszeres árba kerül. — Minták díjmentesen állnak rendelkezésre. Meg nem felelő kicsérélhető bármikor Dornbirnben.

Katholikus családok lapja!

„ÉLET“

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatik egyet en katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkesztő jeles katolikus írók gárdája élén Izsóf Alajos. Előfizetési ára egész évre 20 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor. — Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmu, aktuális képekben gazdag folyóiratot: közönségünk figyelmébe s támogatásába.

Hirdetések felvételnek a Kiadóhivatalban.

GÉPOLAJ!

Értesítés!

Legközelebb üzembe jön

Amerikai rendszerű gépolajgyáram.

E nében s ily módon

legelső az egész ország területén.

Mindenfajta gép- és henger-olaj minden minőségben.

BENZIN fogyasztók

figyelmét ezuton vagyok bátor ujonnan épített s a modern technika legújabb vívmányainak megte-
benzinrektifikációm-ra
lelőben felszerelt készülék segítségével legelső minőségű finomított és ketszer tisztított, motorbenzint, automobilbenzint, folttisztítóbenzint több minőségben, teljesen szagtalanul, gyógytári célokra is, továbbá gazolint (világítási célokra), hidrúrt (gázfejlesztésre), extraktlós benzint és terpentinpótlékok gyárthatok, mely elsőrendű termékeimet mérsékelt áron, pontos és gyors kiszolgálás mellett ajánlom tisztelt vendőimnek. — Legfinomabb király- és szalonpetroleum! Mindennemű ásványolajtermékek; motorhajtó olajak, mozdonyfűtő- és gépkenő-olajak!! — Tűzelő olajak!!

BARUCH JEREMIAS
kőolajfinomítógyára Maros-Vásárhely.

Hinger József

asztalos mester Gyulafehérvár

Széchenyi-utca 10. sz., (saját ház) a Jickeli-féle vasraktárral szemben

K épület munkát, festett, mas-
É siv és fournéros butormunkát,
S portálé és boltberendezést,
S úgyszintén javításokat is el-
Z fogad. Szállit és lerak tölgy
I és bükkparketát. Árjegyzék
T szerint vendőglői, irodai és
T ebédlőszékeket, tükröket mé-
ret szerint. Raktáron tart
T minden fajta fakoporsókat is.

Lelkiismeretes és pontos kiszolgálás. — Szolid árak.
Tervrajzok díjtalanul készíttetnek.

Ruzsinszky Béla

géperőre berendezett
oltárépítő műhelye
PÉCS, MAJLÁTH-U. 25. SZ.

Megbízható katolikus cég!

A pécsi orsz. kiállításon az iparművészeti társulat által arany éremmel kitüntetve.

Készít és elvállal
mindennemű templom berendezési és felszerelési tárgyak, u. m.:
oltár, szószék, gyóntatószék, templompadok, szentély-korlát és egyéb felszerelési tárgyak készítését, szállítását, régi oltárok aranyozását és átalakítását.

Pontos rajzzal és költséggretéssel
készséggel szolgálók.

Több kisebb méretű vagy több nagyobb megrendelésnél személyes megjelenés.

Lelkiismeretes kiszolgálás!
Több elismerő nyilatkozat!

Püspöki Lyceumi Könyvnyomda

bérlő SCHÄSER FERENC
KÖNYV- és PAPIRKERESKEDÉS, KÖNYVNYOMDA
KÖNYVKÖTÉSZET — GYULAFEHÉRVÁR.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát mindennemű irodai cikkeken, író- és fogalmazványpapirosokban, stb.

Teljes irodaberendezések modern amerikai rendszerben.

Egyházi nyomtatványok

mindig raktáron vannak és azonnal szállíthatók.

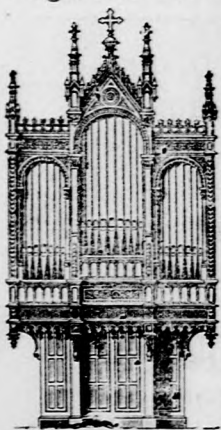
Linotyp betűszedő- és más új gépekkel felszerelt könyvnyomdánkban mindennemű nyomtatványok kifogástalan minőségben **versenyképes** árak mellett készíttetnek.

Minden — bárhol és bárki által hirdetett könyv, zenemű vagy folyóirat általam eredeti áron beszerezhető. Árjegyzék és költségvetés ingyen!

Boda József

orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és m. t. egyháztanács tudomására hozni, miszerint orgona- és harmonium-építő

műhelyemet

teljesen ujonnan rendeztem be, minek utánna módomban áll a legnagyobb szabású orgona-építést is elvállalni. Bárminemű javításokat átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközök.

A n. é. közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Boda József orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

ALAPITVA 1898.

ALAPITVA 1898.

Számos kitüntetés.

Dokupil Lajos

méhviasz gyertyaöntő
Nagylévárd, Pozsony m.

Vagyok bátor a főtiszt. papság becses figyelmet odairanyítani, hogy bármiféle régi husvéti gyertyát átöntésre elfogadok es kilonként csak **1 korona** munkadíjat számítok. Láda és szállítási díj a megrendelő terhére esik. — Szép, jó és tetszetős kivitellel biztosítva. — Tisztelettel:

Dokupil Lajos

méhviasz gyertyaöntő
Nagylévárd, Pozsony m.

Alapított 1805. évben.

Alapított 1805. évben.

Számos kitüntetés.